

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1
Relationship between Transformational Leadership and School
Administration Under the Songkhla Primary Education Service Area 1

อุบลรัตน์ สุขพันธ์¹ จรัส อติวิทยากรณ์²
Aubonrat Sugkapun, Jarus Ativittayaporn

บทคัดย่อ (Abstract)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น(Reliability) ทั้งฉบับ .966 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ 2. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการ

Received: 2023-03-12 Revised: 2023-03-22 Accepted: 2023-03-22

¹ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: aubonrat.sug@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Adviser in Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. e-mail: jarus_a@hu.ac.th

บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .848$) 4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นรายด้านกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญากับการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงสุด ($r_{x3y1} = .780$) ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุด ($r_{x4y3} = .577$)

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the transformation leadership school administrators and relationship between transformational leadership and school administration under the Songkhla primary education service area 1. The samples used in this research comprised 313 teacher who worked in office of Songkhla primary education service area 1. The tool used a questionnaire which is performed to choose 5 kinds. Statistics used for data analysis included Percentages, means, standard deviations and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The research findings 1. Transformation leadership of school administrators under Songkhla primary education service area 1 according to the teachers. In overall as well as all individual consideration, intellectual stimulation, idealized influence and inspiration motivation respectively 2. The educational administration under Songkhla primary education service area 1 according to the teachers as a whole and each aspect were at the high level. In descending order as follows: general administration, budget management, person administration and academic administration respectively 3. relationship between transformational leadership and school administration under the Songkhla primary education service area 1 according to the teacher as a whole were at the highly positive, at .01 significance level ($r_{xy} = .848$) 4. relationship between transformational leadership and school administration under the Songkhla primary education service area 1 each aspect found. The transformational leadership of intellectual stimulation and academic education showed high relationship ($r_{x3y1} = .780$). However, the

transformational leadership of the individual consideration and person administration presented low relationship ($r_{x_4y_3} = .577$)

Keywords: Transformational Leadership; School Administration

บทนำ (Introduction)

สภาพของสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้สร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการจัดให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ช่วยฝึกทักษะกระบวนการคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.2553)

ในปัจจุบันการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีทำให้วงการการศึกษาทั่วโลกได้รู้จักกับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ มาแล้วได้พักใหญ่ แต่ก็ยอมปฏิเสธไม่ได้ว่าการเรียนผ่านจอไม่อาจได้ผลลัพธ์ดีเท่ากับการเรียนในห้องเรียน ที่ครูกับนักเรียน รวมถึงนักเรียนด้วยกันเองได้มีปฏิสัมพันธ์กันแบบเห็นหน้ากันจริงๆ การเรียนออนไลน์ที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งที่ถูกใช้บางโอกาสเท่านั้น แต่เมื่อเกิดการระบาดของโควิด-19 การเรียนออนไลน์ก็ได้กลายเป็นทางเลือกมาเป็นทางเลือกหลัก ของการเรียนการสอนในหลายพื้นที่ทั่วโลกทันที แต่ละประเทศจึงต่างพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ของตัวเองออกมาในรูปแบบต่างๆ หรือการนำโปรแกรมเดิมที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ซึ่งผู้นำทางการศึกษาอยู่ในฐานะที่ต้องเป็นผู้นำขององค์กรจะต้องมีบทบาทในการนำทางและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องรู้จักใช้ความพยายามที่จะดึงเอาความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชามานำมาบูรณาการเข้ากับจุดมุ่งหมายขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารที่มีความสามารถทั้งทางด้านศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน รวมทั้งมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว มีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองต่อความ

ต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีลักษณะเป็นองค์กรแบบใหม่ที่มีขนาดเล็กลง ใช้กำลังคนน้อย บุคลากรมีความชำนาญ มีความเป็นมืออาชีพ บริหารงานโดยใช้ทีมงานเป็นฐาน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ใช้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อช่วยให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ และการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำศักยภาพภายในของตนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของผู้นำที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) เนื่องจากภาวะผู้นำมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) โดยผู้นำประเภทนี้จะต้องจัดการภายในองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคนและวัตถุประสานเข้าด้วยกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำองค์กรให้สามารถดำเนินไปได้และผู้นำที่มีความสามารถจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความขยันขันแข็ง สามัคคี มุ่งมั่น เต็มใจ และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร (วโร เพ็งสวัสดิ์, 2549) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วยพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Bass and Avolio, 1994 อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวางแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดหน้าที่และวิธีดำเนินงาน ด้านบุคคลในสถานศึกษา การควบคุมติดตามผล การดำเนินงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านงบประมาณ เช่น การตั้งและการจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่าย การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา งานการเงิน บัญชี พัสดุ และทรัพย์สิน ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลมีขอบข่ายครอบคลุมงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งการสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัยและการออกจากราชการและด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งครอบคลุมงานเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการงานเลขานุการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียน การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาการจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากร และบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามระเบียบ การควบคุม ดูแลและปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงการมอบหมายงาน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร การติดตามแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การนิเทศครู อาจารย์ นักเรียน และเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของการเป็นนักพัฒนาที่มีประสิทธิภาพควรแก่การยอมรับและยกย่องของผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานที่จะให้ครูทุกคน

ปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมาย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2550) ซึ่งสอดคล้องกับ ยุค (Yukl, 19789) ได้กล่าวถึงผลของภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง จะทำให้ผู้ตามมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ 1. ทำให้ผู้ตามตระหนักถึงความสำคัญของคุณค่าของผลการทำงานที่สำเร็จ และเทคนิคที่จะช่วยทำให้ทำงานสำเร็จ 2. พยายามยั่วยู่ให้ผู้ตามลดความสนใจในตนเองลง หรือลดการมุ่งประโยชน์ส่วนตนของตนเอง และเพิ่มการทำงานของประโยชน์หมู่คณะขององค์การและเพื่อส่วนรวม คือเห็นคุณค่าของตนเองที่จะก่อประโยชน์ต่อตนเองและทีมงาน 3. พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความต้องการที่สูงขึ้น เช่น มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีอิสระ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับงานและไม่เกี่ยวกับงาน หรือมีแรงจูงใจเป็นที่ยอมรับของคนอื่นและเป็นผู้นำ เมื่อกล่าวถึงผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นผู้ควบคุมบังคับตัวเอง ผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงทำให้มาตรฐานของการปฏิบัติงานและความสามารถสูงขึ้นและเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สร้างปฏิบัติให้ถึงมาตรฐานนั้นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีคุณลักษณะ 1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. เป็นผู้เสียสละ สุขุม รอบคอบ 3. เชื่อไวต่อความรู้สึกของผู้ร่วมงาน 4. รู้ถึงค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์การที่มีผลต่อการทำงาน 5. ยืดหยุ่นและพร้อมที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ 6. มีทักษะทางความคิด และรู้แนวคิดในแต่ละด้านรวมทั้งสิ่งจำเป็นต่างๆ ในการวิเคราะห์ปัญหาที่มีสาเหตุจากที่สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอระโนด อำเภอกระเสสตูล และอำเภอนาหม่อม มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 137 โรงเรียน มีการติดต่อประสานงานการทำงานกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาทั้งภายในกลุ่มเครือข่ายและระหว่างกลุ่มเครือข่าย เช่นการแข่งขันทักษะวิชาการ แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งในการดำเนินงานต่างๆต้องอาศัยการนำของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถที่จะดึงเอาความสามารถที่ตนเองมีออกมาทำงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและสร้างความพร้อมให้แก่ผู้ที่รับเอาอำนาจการตัดสินใจไปปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีในตัวผู้บริหารสถานศึกษา

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบาส และอโวลิโอ(Bass and Avolio,1999 อ้างถึงในกระทรวงศึกษาธิการ,2550) ซึ่งมีองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ด้าน 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด และการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

เขต 1 อยู่ในระดับใด พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา ซึ่งข้อค้นพบจากการศึกษายังเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ในการวางแผนพัฒนาอบรมผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำให้สามารถพัฒนาการบริหารงาน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การทุกแห่งในยุคปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 137 โรงเรียน มีครูผู้สอน จำนวน 1,130 คน กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจีซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.43) ได้ตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 313 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling ตามขนาดโรงเรียน โดยวิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ขนาดสถานศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการประยุกต์แนวคิดของบาส และอาวลีโอ (Bass & Avolio, 1994) ประกอบด้วย 4 ประการ

ดังนี้ 1.การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ จำนวน 8 ข้อ 2.การสร้างแรงบันดาลใจ จำนวน 7 ข้อ 3.การกระตุ้นทางปัญญา จำนวน 8 ข้อ 4.การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .966

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 47 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 13 ข้อ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 11 ข้อ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 12 ข้อ 4. ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 11 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปขอความร่วมมือจากครูผู้สอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจะไปปรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงานของครูผู้สอน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายด้าน และโดยรวม จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria)

3.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

(n=313)		
ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	84	26.837
หญิง	229	73.163
รวม	313	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	50	15.974
5-10 ปี	159	50.799
มากกว่า 10 ปี	104	33.227
รวม	313	100
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	102	32.588
ขนาดกลาง	154	49.201
ขนาดใหญ่	13	4.153
ขนาดใหญ่พิเศษ	44	14.058
รวม	313	100

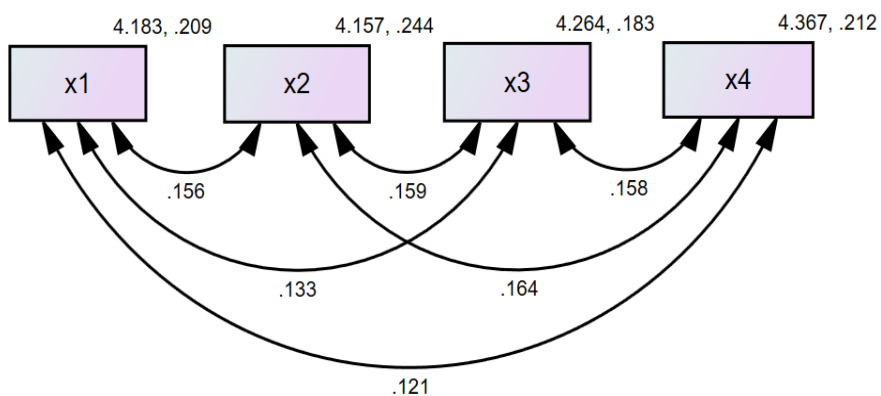
จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.163 เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปีมากที่สุด ร้อยละ 50.799 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 33.227 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 15.974 เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 49.201 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 32.588 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษร้อยละ 14.058 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 4.153 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม

(n=313)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.183	0.475	มาก
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.157	0.495	มาก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.264	0.428	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.367	0.461	มาก
รวม	4.243	0.465	มาก

ภาพที่ 1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม

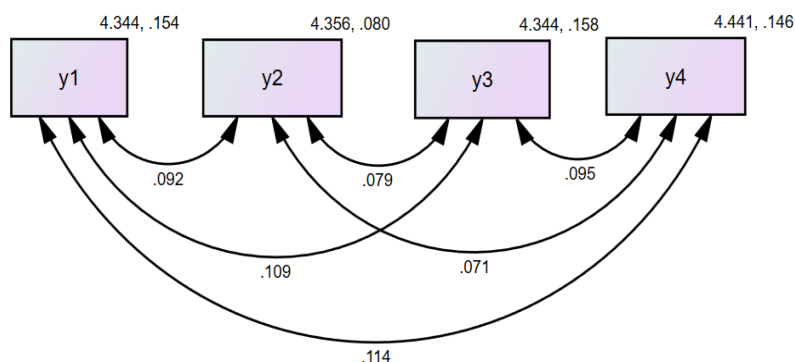
จากตารางที่ 2 และภาพที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.243$, S.D. = 0.465) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.367$, S.D. = 0.461) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.264$, S.D. =

0.428) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.183$, S.D. = 0.475) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.157$, S.D. = 0.495)

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม

(n=313)

การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.344	0.392	มาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.356	0.284	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.344	0.398	มาก
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.441	0.383	มาก
รวม	4.371	0.364	มาก

ภาพที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม

จากตารางที่ 3 และภาพที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.371$, S.D. = 0.364) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.441$, S.D. = 0.383) ด้านการบริหาร งบประมาณ ($\bar{X} = 4.356$, S.D. = 0.284) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.344$, S.D. = 0.398) และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.344$, S.D. = 0.392)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

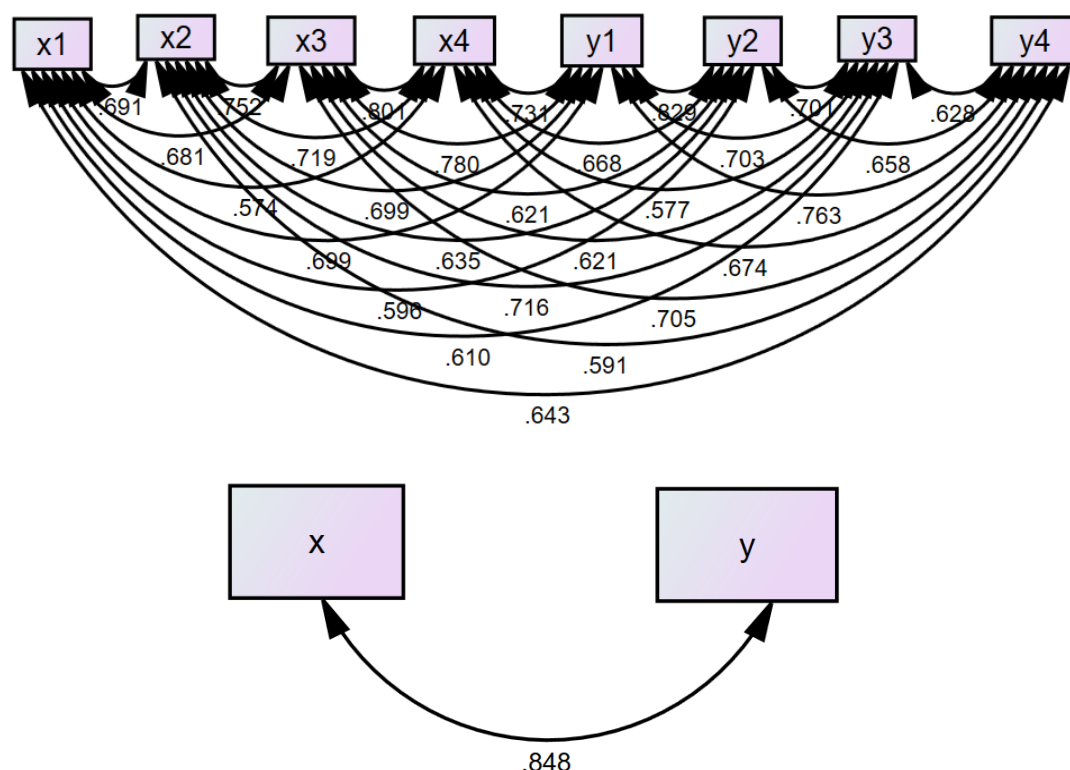
(n=313)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	การบริหารสถานศึกษา				รวม(y)
	ด้านการ บริหารงาน วิชาการ	ด้านการ บริหาร งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป	
	(y1)	(y2)	(y3)	(y4)	
1. ด้านการมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ (x1)	.699**	.596**	.610**	.643**	.722**
2. ด้านการสร้าง แรงบันดาลใจ (x2)	.699**	.635**	.716**	.591**	.748**
3. ด้านการกระตุ้นทาง ปัญญา (x3)	.780**	.621**	.621**	.705**	.774**

4. ด้านการคำนึงถึงความ	.731**	.668**	.577**	.674**	.747**
เป็น ปัจเจกบุคคล (x4)					

รวม(x)	.823**	.715**	.718**	.739**	.848**
--------	--------	--------	--------	--------	--------

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

จากตารางที่ 4 และภาพที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .848$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายด้านกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญากับการบริหารสถานศึกษา มี

ความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{x3y} = .774$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{x2y} = .748$) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{x4y} = .747$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ กับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{x1y} = .722$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญากับการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงสุด ($r_{x3y1} = .780$) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ($r_{x4y1} = .731$) ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุด ($r_{x4y3} = .577$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งเน้น ที่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน (ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ) และการให้รางวัล การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ปกติและพื้นที่พิเศษ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อความรวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่าในการดำเนินงาน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1,2565) ประกอบกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2564) ในการมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ได้แก่ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ มีการพัฒนา ส่งเสริมผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจ ตามหลักธรรมาภิบาล นำเทคโนโลยีดิจิทัลและจัดการฐานข้อมูลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เปิดมุมมองใหม่ๆ ที่จะมาเป็นกลไกในการทำให้สถานศึกษาดำเนินไปสู่ทิศทางและเป้าหมายความสำเร็จที่วางไว้ ตลอดจนการส่งเสริม พัฒนาทักษะให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ พร้อมทั้งสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าง

เหมาะสม ยุติธรรม ซึ่งจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มอสเลย์และคณะ (Mosley & Others, 1996 อ้างถึงในรัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ไปสู่ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และมีการเสริมสร้างพลังอำนาจ หรือพลังใจ เป็นผู้มีคุณธรรม และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ ซึ่งการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า ทั้งผู้นำและผู้ตามจะสนใจผลประโยชน์ขององค์การมากกว่าของตนเอง ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา นุชสาย (2553) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 มีกระบวนการในการทำงานและปฏิบัติการกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ,(ฉบับที่ 3)พ.ศ.2553และ(ฉบับที่ 4)พ.ศ.2562 สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550) พบว่าบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีอิสระในการกำหนดความต้องการและดำเนินการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีมาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ สามารถประเมินและตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ขาวนวล(2551) พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยทั้ง 4 ด้าน มีความพร้อมในการบริหารเป็นส่วนใหญ่ มีความพร้อมในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติตามขั้นตอน มีการประเมิน สามารถตรวจสอบได้

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการ

บริหารสถานศึกษาทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก จะมีการบริหารสถานศึกษาในระดับมากด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จึงจำเป็นต้องการการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมตลอดเวลา ภาวะผู้นำมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) โดยผู้นำประเภทนี้จะต้องจัดการภายในองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคนและวัตถุประสงค์เข้าด้วยกันสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำองค์กรให้สามารถดำเนินไปได้และผู้นำที่มีความสามารถจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความขยันขันแข็ง สามัคคี มุ่งมั่น เต็มใจ และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร (วาโร เฟิงส์วาล์, 2549) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 จึงควรเป็นผู้นำที่สามารถนำการเปลี่ยนแปลงมาให้กับสถานศึกษา เพื่อเป็นเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เป็นไปตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่กล่าวว่าการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนมีความรู้ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้าอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการปรับปรุงพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ น่าอาศัย มีกรอบแนวทางการปฏิรูป 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทำให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้นำประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในงานด้านต่าง ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะมีหน้าที่สำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทยา วิเศษยา (2551) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี บุตรดีวงศ์ (2552, น.95) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน และการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน และการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกระบวนการสร้างแรงจูงใจโดยใช้คำพูด เชิงบวกเพื่อการเป็นโน้มน้าวจิตใจครูผู้สอนให้พยายามปฏิบัติงานให้ได้ตามความคาดหวัง รวมทั้งการมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละคน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถ และศักยภาพของบุคลากรว่าจะปฏิบัติงานต่างๆ ให้สำเร็จได้

2. การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีวิธีการกระตุ้นเพื่อให้บุคลากรเกิดแรงบันดาลใจ หรือแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ เพื่อให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาต่างๆ เป็นที่น่าพอใจ ยังมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนาต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในการสร้างเสริมประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของนักเรียนนั้น นอกจากปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ อาคาร สถานที่ที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริหาร บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัยต่อการเรียนการสอนแล้ว ดังนั้น ผู้บริหารและครู เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา หากผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหาร งานอย่างมีประสิทธิภาพ และมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างแท้จริง หาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และเป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาล ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างบรรยากาศในการทำงานให้ก่อประสิทธิผล

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคลในระดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถ และความถนัด รวมทั้งวิเคราะห์ความต้องการ ความเอาใจใส่บุคลากรแต่ละคน และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกำหนดอัตรา กำลัง/ตำแหน่ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการบรรจุแต่งตั้งในคราวต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญามีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ในระดับสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องยกระดับการกระตุ้นให้บุคลากรแสวงหาแนวทางหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน คิดค้นนวัตกรรมการสอนใน

รูปแบบใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และผู้บริหารควรเป็นผู้นำข่าวสารใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน และกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดหรือเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาหลักการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกวรรณ วิเชียรเขต.(2551).ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ,กรุงเทพมหานคร
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ปฏิรูปการศึกษา: ก้าวอย่างมั่นใจ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กัลยาณี บุตรดีวงศ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- การนต์ กรุณา. (2542). หลักการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- จรูณี แก้วเอียน. (2556). เทคนิคการบริหารวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- ชรัตน์ จินชาดำ. (2547). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2546) กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพิร์เน็ท
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐาน การบริหารจัดการ(School Based-Management : SBM). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ธวัชชัย ยวงคำ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาน เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ปริญญา สมัครการ.(2551). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนครเขต 2.วิทยานิพนธ์.ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพฯ:พิมพ์ดี.
- _____. (2546). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปัทมกร หัสดีธรรม. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ห้องเรียนคุณภาพตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ.(2550).องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร